

בש"פ 6884/22 - מדינת ישראל נגד חוסיין הייב

בבית המשפט העליון

בש"פ 6884/22

לפני: כבוד השופטת ר' רונן

העוררת: מדינת ישראל

נגד

המשיב: חוסיין הייב

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי
בנצרת במ"ת 15648-08-22 מיום 18.10.2022
שניתנה ע"י כבוד השופטת י' שיטריט

בשם העוררת: אפרת גולדשטיין-רוזן

בשם המשיב: ראשידהייב

החלטה

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בנצרת (כב' השופטת י' שיטריט) במ"ת 15648-08-22 מיום 18.10.2022 בה הורה בית המשפט על מעצרו של המשיב בפיקוח אלקטרוני בתנאים שפורטו בהחלטה. ביצוע ההחלטה עוכב לפרק זמן של 48 שעות שבתוכן הוגש הערר דן.

רקע וההליכים הקודמים

1. הערר דן הוא המשך לערר שהוגש במסגרת בש"פ 5669/22 (להלן: הערר הקודם) שעניינו היה בהחלטה

עמוד 1

קודמת של בית המשפט המחוזי בנצרת בה הורה בית המשפט על מעצר המשיב (יחד עם 2 אחרים) בתנאים של פיקוח אלקטרוני. בהחלטתי מיום 26.8.2022 (להלן: ההחלטה הקודמת) קבלתי את הערר הקודם. איני רואה צורך לחזור על פירוט העובדות ואני מפנה להחלטה הקודמת בהקשר זה.

2. בהחלטה הקודמת צוין כי בין הצדדים לא הייתה מחלוקת ביחס לקיומן של ראיות לכאורה לגבי העובדות נושא כתב האישום שהוגש נגד המשיב (יחד עם שני שותפיו), ואשר ייחס להם עבירות חמורות ביותר של הצתה ושל קשירת קשר לביצוע הצתה. כן הובהר כי אין ספק ובין הצדדים לא הייתה גם מחלוקת בנושא זה, כי עבירות אלה מקיימות את רכיב המסוכנות שבסעיף 21(א)(1)(ב) בחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים) תשנ"ו - 1996 (להלן: "חוק המעצרים").

עוד צוין בהחלטה הקודמת שבית המשפט המחוזי פעל כדין כאשר בחן את האפשרות למעצרו של המשיבים בדרך של פיקוח אלקטרוני, מעצר שהוא פוגעני פחות מאשר מעצר מאחורי סורג ובריח. יחד עם זאת נקבע כי כאשר מדובר במעצר בדרך של פיקוח אלקטרוני, השאלה המרכזית שעל בית המשפט לתת עליה את הדעת היא האם די במעצר כזה כדי להפיג את החשש ממסוכנות הנאשם. כאשר מדובר בחשש משמעותי - בית המשפט אינו צריך בדרך כלל להסתפק בהתרשמות האישית שלו מהנאשם, ומוטב כי הוא יעזר בחוות דעת של גורם מוסמך בהקשר זה, קרי בתסקיר של שירות המבחן. לשירות המבחן יש כלים מקצועיים שאינם מצויים בהכרח בידי בית המשפט, והוא יכול להיעזר בנתונים שאינם בהכרח זמינים לבית המשפט ולהציע את מסקנותיו על סמך נתונים אלה. במקרים בהם ישנו חשש מפני מתן אמון בנאשמים בטרם קביעת הדרך בה הם ירצו את המעצר, עשויה לכן להיות חשיבות רבה לתוספת במידע המקצועי הזה ולפריסתו בפני בית המשפט.

3. במסגרת ההחלטה הקודמת צוינה חומרת העבירות שיוחסו למשיב ולשותפיו - כאמור, עבירה אחת של הצתה ואירוע נוסף בו הם קשרו קשר לבצע עבירת הצתה נוספת. כן צוין כי מדובר בשני מעשים שבוצעו תוך פרק זמן קצר של מספר שבועות; כאשר מדובר בעבירות שתוכננו בקפידה, שלצורך הוצאתן אל הפועל נדרש ציוד שהיה בידי המשיב ושותפיו; כאשר המשיב ושותפיו אף עשו ניסיון להסתיר את זהותם; וכאשר הסיכון הכרוך בעבירות הוא סיכון משמעותי. כל אלה הביאו למסקנה לפיה לא היה מקום בנסיבות המקרה דנן כי בית המשפט ייתן אמון במשיבים בלא לקבל תסקיר משירות המבחן בעניינם.

בהחלטה הקודמת קבעתי כי "רק לאחר קבלת תסקיר של הגוף המקצועי האמון על נושא זה, ולאור מסקנותיו, יוכל בית המשפט לשוב ולשקול את האפשרות לעצור את המשיבים או את חלקם בתנאים של פיקוח אלקטרוני. רק אז תהיה בפני בית המשפט תמונה מלאה ביחס למאפייני האישיות של המשיבים, דפוסיהם, הערכה בדבר מידת המסוכנות הנשקפת מהם וכן המלצת שירות המבחן בדבר היכולת של החלופה להפחית ממסוכנות זו".

תסקיר שירות המבחן

4. בהמשך להחלטה הקודמת העביר שירות המבחן תסקיר בעניינו של המשיב בו הוא התייחס הן למשיב עצמו והן למפקחים שהוצעו על ידיו. בהתייחס למשיב, צוין בתסקיר כי "לאור הפערים הקיימים במקרה זה בעיקר סביב נסיבות מעצרו וחומרת האישומים המיוחסים לו, בשל הקושי להבין את המניעים שהיו ברקע למעצרו ומתוך כך לגזור מצבי סיכון פוטנציאליים, אנו מתקשים לגבש הערכת סיכון מלאה, אולם אין בכך כדי לשלול סיכון להישנות התנהגות דומה בעתיד.

עמוד 2

נוסיף עוד כי לא ניתן לשלול סכסוך הנוגע לנסיבות מעצרו, אולם כפי שצינו רב הנסתר על הגלוי בהקשרים אלו".

בנוסף בחן שירות המבחן כאמור גם את מסגרת הפיקוח שהוצעה על ידי המשיב. הוא קבע כי הוא התרשם מהמפקחים המוצעים המעוניינים לתמוך במשיב ולסייע לו; כי מדובר האנשים רציניים המנהלים אורח חיים נורמטיבי. בנוסף, אף שהמפקחים התקשו להתבונן ולהיות ערים לדפוסים מכשילים הקיימים בהתנהגותו של המשיב, הם מבינים את הנדרש מהם כמפקחים כולל דיווח לגורמי האכיפה וליווי לטיפול במידת הצורך. שירות המבחן הוסיף כי החלופה המוצעת לפיקוח האלקטרוני מרוחקת מהאזור בו המשיב נטה לכאורה להתנהלות שולית באירועים שהובילו למעצרו ושב הוא היה חשוף למצבי סיכון.

לאור מכלול האמור, המלצתו של שירות המבחן הייתה כי הוא אינו יכול להמליץ על מעצרו של המשיב בפיקוח אלקטרוני.

החלטת בית משפט קמא

5. בהחלטתו נושא הערר דנן, התייחס בית המשפט קמא לתסקיר שירות המבחן, וחרף המלצתו - הוא קבע כי יש להורות על מעצרו של המשיב בפיקוח אלקטרוני (תוך החלפה של אחד המפקחים). בית המשפט קבע כי המלצתו של שירות המבחן לעולם היא המלצה בלבד, כאשר בית המשפט הוא זה שצריך לערוך את האיזונים הראויים ולהתרשם באופן בלתי תלוי מהמשמורנים המוצעים. בית המשפט התרשם כי מדובר בדמויות ראויות ומתאימות לשמש כמשמורנים - כפי שגם שירות המבחן התרשם מהם.

עוד נקבע כי למשיב עומדת בשלב זה חזקת החפות וכי בשים לב לנתוניו - כאשר מדובר בבחור צעיר הנעדר עבר פלילי, ולאור הריחוק בין המקום בו הוא ישהה בפיקוח אלקטרוני ממקום מגוריו כמו גם לאור ההתרשמות מהמשמורנים - יש להורות על מעצרו בפיקוח אלקטרוני חרף העדר המלצה לכך של שירות המבחן.

טענות הצדדים בערר

6. בערר הנוכחי טענה המדינה כי לא היה מקום להורות על מעצרו של המשיב בפיקוח אלקטרוני. המדינה הפנתה להחלטה הקודמת, וטענה כי נקבע בה כי על בית המשפט לקבל תמונה מלאה ביחס למאפייני האישיות של המשיב, דפוסיו, הערכה בדבר מידת המסוכנות הנשקפת ממנו וכן המלצה בדבר היכולת של החלופה להפחית את המסוכנות הזו. בית משפט קמא שגה - כך נטען - כאשר הורה על מעצר בפיקוח אלקטרוני חרף העובדה ששירות המבחן לא הצליח לתת התייחסות מפורטת וחרף קביעתו המפורשת כי לא ניתן להעריך את מסוכנותו של המשיב וממילא לא ניתן להעריך את טיב החלופה שהוצעה.

המדינה הדגישה כי שחרור נאשם לחלופת מעצר מחייב קודם כל שבית המשפט ייתן בנאשם אומן שיקיים את התחייבויותיו. במקרה דנן נטען כי אין לתת אומן במשיב. זאת לאור הנתונים שפורטו בהחלטה הקודמת ובכלל זה התנהלותו המתוכננת והחוזרת בצוותא, וכאשר החששות שצינו בהחלטה הקודמת לא אוינו בתסקיר שירות המבחן.

עוד הובהר כי קיומם של מפקחים ראויים אינו יכול להיחשב כ"טעם מיוחד" כאמור בהוראת סעיף 22ב לחוק המעצרים (ראו בש"פ 2472/16 ישי זיתוני נ' מדינת ישראל בפסקה 8 (3.4.2016)).

7. מנגד טען המשיב בישיבת יום 19.10.2022 כי אין מקום להתערב בהחלטת בית משפט קמא. הוא ציין כי הראיון שנערך למשיב על ידי שירות המבחן היה קצר מאוד, כי המשיב לא נשאל בו על העבירות המיוחסות לו בכתב האישום וכי ממילא לא מצופה מהמשיב להודות במסגרת ראיון כזה בעבירות שיוחסו לו. הוא הוסיף כי המשיב הוא בחור בן 19, סטודנט נעדר עבר פלילי, שאינו אמור להשתחרר לחלוטין אלא להיות עצור בפיקוח אלקטרוני. בנסיבות אלה, נכונה הייתה החלטתו של בית המשפט קמא ואין כאמור מקום לכך שבית משפט זה יתערב בה.

דיון והכרעה

8. לאחר עיון בערר ולאור טענות המדינה והמשיב בישיבת יום 19.10.2022, אני סבורה כי דין הערר להתקבל. כפי שפירטתי בהחלטה הקודמת, כדי להורות על שחרור (או על מעצר בפיקוח אלקטרוני) של נאשם שמיוחסות לו עבירות חמורות כמו אלה שיוחסו למשיב, על בית המשפט להתייחס הן למשיב עצמו ולאפשרות לתת בו אמון, והן למפקחים המוצעים על ידיו. כדי לקבל מידע מלא מגורם מקצועי ביחס לשני הנושאים הללו, קבעתי כי נדרש בנסיבות המקרה דן תסקיר של שירות המבחן. כך עולה גם מהוראת סעיף 22ג לחוק המעצרים שקבע כי תסקיר המעצר יכול ל התייחסות הן להתאמת העצור למעצר בפיקוח, והן למקום המעצר ולהתאמת המפקחים המוצעים.

ואכן, שירות המבחן העביר תסקיר בעניינו של המשיב. בתסקיר ישנה התייחסות לשני הנושאים הללו – ששניהם משליכים על האפשרות להורות על מעצרו של המשיב בפיקוח אלקטרוני. בעוד ששירות המבחן התרשם באופן חיובי מהמפקחים (שאחד מהם הוחלף בהחלטת בית המשפט קמא), הוא לא יכול היה להתרשם באופן כזה מהמשיב עצמו. בשל כך, מסקנתו של שירות המבחן הייתה כי הוא אינו ממליץ על פיקוח אלקטרוני של המשיב.

9. אכן, ההחלטה אודות האפשרות לעצור נאשם בפיקוח אלקטרוני (כמו כל החלטה משפטית אחרת), היא בסופו של דבר תמיד החלטה של בית המשפט. בית המשפט אינו מחויב לקבל את המלצתו של שירות המבחן והוא מוסמך לסטות ממנה כאשר הוא סבור כי היא אינה משקפת את המצב המשפטי הנכון.

יחד עם זאת, הפניה לשירות המבחן נועדה כדי לקבל מידע מקצועי אודות האפשרות לתת אמון בנאשם. הפסיקה קבעה כי סטייה מהמלצתו של שירות המבחן לא תיעשה בנקל אלא רק כאשר קיימים טעמים כבדי משקל לעשות כן. כך, בבש"פ 2751/18 מדינת ישראל נ' יוסף אבו עסא בפסקה 23 (1.5.2018) קבע בהקשר זה השופט ד' מינצ'י:

"...על אף שבית המשפט אינו מחויב באימוץ המלצותיו של שירות המבחן, הרי שסטייה מהמלצה שלילית של שירות המבחן תיעשה באופן חריג ורק במקום שבו קיימים טעמים כבדי משקל לכך"

בנסיבות המקרה דן – אינני סבורה כי היה מקום לסטות מההמלצה. כפי שהובהר בפירוט בהחלטה הקודמת,

המשיב הואשם בעבירות חמורות מאוד, ולכן כדי לקבל החלטה אודות מעצרו בפיקוח אלקטרוני, בית המשפט צריך להיות מסוגל לתת בו אמון. לשם כך הופנה המשיב בהחלטה הקודמת לשירות המבחן - כדי שזה יעריך אותו בהתאם לכלים המקצועיים שלו.

בנסיבות כאלה, כאשר שירות המבחן - שהוא הגורם המקצועי האמון על כך, לא קבע כי ניתן לתת במשיב אמון, ולא המליץ על פיקוח אלקטרוני של המשיב - וזאת לאחר שהוא פגש את המשיב בבית המעצר צלמון ובחן את מכלול המידע הרלוונטי לגביו, יש מקום לכבד את המלצותיו. זאת - אלא אם כן קיים טעם כבד משקל שלא לעשות כן. בית המשפט קמא אכן הבהיר את השיקולים שהביאו אותו להחלטתו חרף ההמלצה של שירות המבחן. אולם אני סבורה כי לא היו בשלב זה של ההליך שיקולים כבדי משקל שלא לכבד את ההמלצה בנסיבות המקרה דנן, ולסטות ממנה.

11. בשולי הדברים אעיר כי החלטה אודות מעצר עד תום ההליכים היא החלטת ביניים שניתן יהיה לבחון אותה בעתיד אם תוגש בקשה מתאימה על ידי המשיב. במסגרת זו - יתכן שיהיה שינוי נסיבות שיאפשר לשקול מחדש את שאלת מעצרו של המשיב. בכלל זה יתכן שיהיה מקום להעביר את עניינו של המשיב בעתיד לבחינה נוספת של שירות המבחן, בחינה שאולי תאפשר לשירות המבחן לגבש מסקנות אחרות ביחס לאפשרות לתת בו אמון. גם התקדמות ההליך המשפטי בעניינו של המשיב עשויה להשליך על האפשרות להורות על שחרורו בפיקוח אלקטרוני בעתיד.

12. לכן, לאור כל האמור לעיל, אני מקבלת את הערר ומורה על מעצרו של המשיב עד תום ההליכים.

ההחלטה תועבר גם לבית הכלא צלמון בו עצור המשיב.

ניתנה היום, כ"ה בתשרי התשפ"ג (20.10.2022).

ש ו פ ט ת